EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 14.12.2021.
COM(2021) 793 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

par Direktīvas 2010/75/ES jeb Rūpniecisko emisiju direktīvas īstenošanu

1 Ievads

Rūpniecisko emisiju direktīva[1] (RED) ir galvenais ES tiesību instruments, ar ko regulē emisijas no aptuveni 52 000 agrorūpniecības iekārtu ES. Cita starpā tās ir elektrostacijas, pārstrādes rūpnīcas, tērauda, krāsaino metālu, cementa, kaļķa, stikla, ķīmisko vielu, celulozes un papīra ražotnes, pārtikas un dzērienu ražotnes, atkritumu pārstrādes un sadedzināšanas iekārtas un intensīvas putnu un cūku nobarošanas audzētavas. Direktīvas mērķis ir panākt ievērojamus ieguvumus apkārtējai videi un cilvēka veselībai, it sevišķi obligāti piemērojot labākos pieejamos tehniskos paņēmienus (LPTP). Nozares, kas ir iekļautas RED darbības jomā, rada ievērojamu daļu no emisijām gaisā un ūdenī, kā arī ievērojamu daļu nemājsaimniecību atkritumu Eiropā. Tiek lēsts[2], ka šīs nozares veido aptuveni 23 % pēc masas no kopējām ES emisijām gaisā un aptuveni 40 % no kopējām ES siltumnīcefekta gāzu emisijām[3].

Attiecībā uz emisijām ūdenī situācija ir neskaidrāka. Tiek lēsts, ka šo nozaru emisijas ūdenī veido no 20 % līdz 40 % smago metālu emisiju un no 30 % līdz 60 % piesārņojošo vielu, kas nav barības vielas un organiskais ogleklis.

LPTP atsauces dokumentus sagatavo Eiropas Komisijas Kopīgā pētniecības centra Eiropas Piesārņojuma integrētas novēršanas un kontroles birojs (*EIPPCB*). LPTP atsauces dokumentu izstrāde ir uz pierādījumiem balstīts, datu virzīts process, kurā aktīvi piedalās ieinteresētās personas. LPTP atsauces dokumenti ietver LPTP secinājumus, kam tiek piešķirts juridisks spēks, kad tie tiek pieņemti ar Komisijas īstenošanas lēmumiem. LPTP secinājumi nodrošina LPTP satvaru konkrētajai agrorūpniecības nozarei, un kompetentajām iestādēm tie jāizmanto kā atsauce atļauju nosacījumu noteikšanā.

Saskaņā ar RED 73. pantu Komisijai līdz 2016. gada 7. janvārim ir jāziņo Padomei un Eiropas Parlamentam par īstenošanas sākotnējo posmu un pēc tam jāsniedz ziņojums vienu reizi trijos gados. Ziņojums par īstenošanas sākotnējo posmu tika publicēts 2017. gadā[4]. Šis Šajā ziņojumā ir apkopoti no dalībvalstīm 2013.–2018. gada īstenošanas periodā ievāktie dati un ņemts vērā gan progress, kas panākts kopš ziņošanas sistēmas uzlabošanas 2018. gadā (skat 2. iedaļu), gan RED 2020. gada izvērtējums (skat. 5. iedaļu). Šis ziņojums apraksta arī citas darbības, kas ES līmenī veiktas, lai atbalstītu RED īstenošanu.

Paziņojumā par Eiropas zaļo kursu[5] Komisija informēja, ka tiks pārskatīti ES pasākumi, kuru mērķis ir novērst lielo rūpniecisko iekārtu radīto piesārņojumu, un ka tas būs viens no

[1] Direktīva 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV L 334, 17.12.2010., 17.–119. lpp.).
[2] *Contribution of industry to pollutant emissions to air and water* (https://circabc.europa.eu/ui/group/06f33a94-9829-4eee-b187-21bb783a0fbf/library/c4bb7fee-46df-4f96-b015-977f1cca2093/details).
[3] Dienestu darba dokuments SWD(2020) 181 final.
[4] Eiropas Komisijas ziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam par Direktīvas 2010/75/ES īstenošanu (COM(2017) 727).
[5] COM(2019) 640 final.

galvenajiem pīlāriem Komisijas Nulles piesārņojuma rīcības plānā[6], kura mērķis ir arī nodrošināt saskaņotību ar klimata, enerģētikas un aprites ekonomikas rīcībpolitikām.

2020. gada septembrī Komisija publicēja dienestu darba dokumentu (*SWD*) par RED izvērtējumu, kas sniedza visaptverošu RED īstenošanas un darbības novērtējumu. Saskaņā ar izvērtējuma secinājumiem Komisija sāka pārskatīt RED. Ir plānots, ka tiesību akta pārskatīšanas dokumentu pakete būs gatava 2022. gada 1. ceturksnī. Komisija ir publicējusi sākotnējo ietekmes novērtējumu un organizējusi sabiedrisko apspriešanu un apspriešanos ar ieinteresētajām personām[7]. Šajā kontekstā šis ziņojums sniedz arī nākotnes perspektīvas un noderīgus secinājumus RED pārskatīšanai.

2 Dalībvalstu ziņojumi

Saskaņā ar RED 72. pantu dalībvalstīm ir jāsniedz Komisijai informācija par to, kā tās īsteno RED, kā arī reizi gadā — detalizēta informācija par lielajām sadedzināšanas iekārtām.

Tās informācijas veids, kas dalībvalstīm bija Komisijai jāpaziņo par 2013.–2016. gada īstenošanas periodu, ir aprakstīts Komisijas Īstenošanas lēmumā 2012/795/ES[8].

Pamatojoties uz gūto pieredzi, jaunākais Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1135[9] ievērojami pilnveidoja ziņošanas procesu, kas tagad notiek vienu reizi gadā (iepriekš — reizi trijos gados) un kam tagad izmanto elektronisku rīku (proti, ES Rūpniecības objektu reģistru[10]), kuru Komisija ir nodevusi visu dalībvalstu rīcībā. Lai gan sākotnēji nācās saskarties ar dažām problēmām, tagad dalībvalstu ziņošana ir daudz sistemātiskāka un saskaņotāka.

Abās ziņošanas sistēmās sniegtie dalībvalstu ziņojumi (par 2013.–2016. gada un 2017.–2018. gada[11,12] periodu) ir novērtēti, un novērtējumu kopsavilkumi ir pieejami tiešsaistē[13].

---

[6] Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Ceļš uz veselīgu planētu itin visiem. ES Gaisa, ūdens un augsnes nulles piesārņojuma rīcības plāns" (COM(2021) 400 final).

[7] https://ec.europa.eu/environment/industry/stationary/ied/evaluation.htm.

[8] Komisijas Īstenošanas lēmums (2012. gada 12. decembris), ar ko nosaka tās informācijas veidu, formātu un iesniegšanas biežumu, kas dalībvalstīm jādara pieejama saistībā ar ziņošanu par to, kā īstenota Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (*Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis* L 349, 2012. gada 19. decembris).

[9] Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1135 (2018. gada 10. augusts), ar ko nosaka tās informācijas veidu, formātu un iesniegšanas biežumu, kura dalībvalstīm jādara pieejama, ziņojot par to, kā tiek īstenota Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (*Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis* L 205, 2018. gada 14. augusts).

[10] Turpmāk "ES reģistrs"; pieejams Rūpniecisko emisiju portālā (https://industry.eea.europa.eu/).

[11] Slovākija nesniedza ziņojumu par 2017.–2018. gadu.

[12] Lai gan laikā no 2017. līdz 2018. gadam Apvienotā Karaliste bija dalībvalsts, šā perioda analīzē tā nav iekļauta.

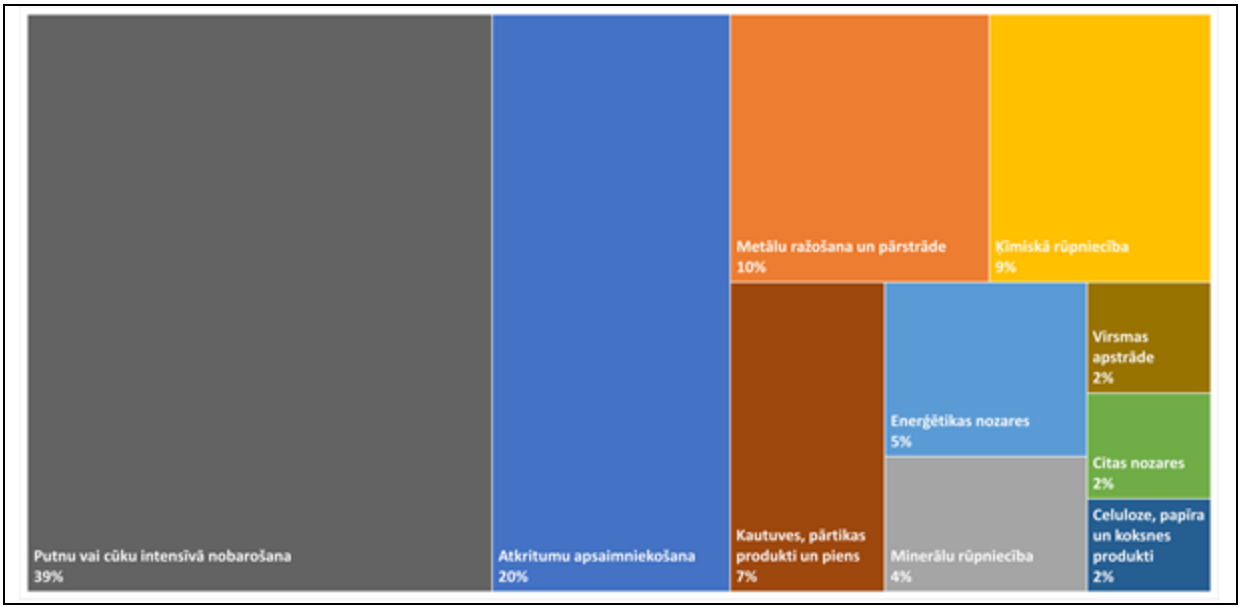
[13] CIRCABC>environment>IED>Library>Studies> 2019 - IED Implementation Report 2013 – 2016 un CIRCABC>environment>IED>Library>Studies> 2021 - IED Implementation Reports for 2017 and 2018.

3 RED īstenošana[14]

Iekārtu skaits

2018. gadā informācija tika sniegta par 51 917 iekārtām, un iekārtu skaita ziņā tas ir 9 % pieaugums kopš 2015. gada.

Lielākais iekārtu skaits ir paziņots putnu vai cūku intensīvās nobarošanas nozarē — 39 % no visām iekārtām. Dažādo RED aptverto nozaru relatīvā daļa ir parādīta 1. attēlā.

1. attēls. RED darbības jomā ietilpstošo iekārtu sadalījums pa nozarēm 2018. gadā[15]

Atļauju izdošana

Saskaņā ar RED 4. pantu iekārtas, kas ir iekļautas direktīvas darbības jomā, nevar tikt ekspluatētas bez atļaujas.

2018. gadā tika ziņots, ka atļaujas bija 87 % ekspluatācijā esošo iekārtu, tomēr ir iekārtas, par kurām tika ziņots, ka tās tiek ekspluatētas bez atļaujas, it sevišķi atkritumu apsaimniekošanas nozarē (17 % no nozarē ekspluatētajām iekārtām) un ķīmiskās rūpniecības nozarē (16 % no nozarē ekspluatētajām iekārtām). Lielākais skaits bez atļaujām ekspluatētu iekārtu tika paziņots putnu vai cūku intensīvās nobarošanas nozarē (2685 iekārtas, t. i., 14 % no ekspluatētajām iekārtām). Septiņas dalībvalstis paziņoja par atsevišķām iekārtām bez atļaujām — tās galvenokārt atradās Dānijā, Vācijā, Grieķijā un Spānijā. Tomēr nav skaidrs, vai šīs situācijas pamatā ir atļaujas neesība vai ziņošanas kļūda. Piemēram, sākot ar 2018. gadu, ja atļauja nav tikusi izdota, dalībvalstīm ir jāapraksta, kādi izpildes panākšanas

[14] Šajā iedaļā sniegtā informācija neietver Apvienotās Karalistes ziņojumus.
[15] Avots: saskaņā ar Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/1135 sniegto dalībvalstu ziņojumu novērtējums un kopsavilkums, *RICARDO*, 2021.

pasākumi ir vērsti pret attiecīgās iekārtas operatoru (un par tiem jāpaziņo ES reģistram). Tomēr iekārtu bez atļaujām skaits ir lielāks nekā ES reģistram paziņoto izpildes panākšanas pasākumu skaits, un tas liecina, ka ir vajadzīgi papildu paskaidrojumi (skat. 6. iedaļu).

Emisiju robežvērtības

RED 15. panta 3. punkts paredz, ka atļaujas nosacījumos noteiktajām emisiju robežvērtībām (ERV) jānodrošina, ka parastos ekspluatācijas apstākļos emisijas nepārsniedz ar relevantajos Komisijas īstenošanas lēmumos noteiktajiem labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem saistītos emisiju līmeņus (LPTP-SEL).

Francija, Vācija, Itālija un Zviedrija paziņoja par kopumā 22 gadījumiem, kad ERV atļaujas nosacījumu ziņā ir daudz stingrākas nekā LPTP-SEL amplitūda. Attiecībā uz šiem gadījumiem jāatzīmē, ka stingrāki atļaujas nosacījumi vairāk tika paziņoti saistībā ar RED 14. panta 4. punktu (lai panāktu lielākus emisiju samazinājumus nekā tos, kas panākami, izmantojot LPTP secinājumos apstiprinātos LPTP) (16 gadījumi) un 18. pantu (lai izpildītu gaisa un ūdens vides kvalitātes standartus) (5 gadījumi). Vienā Vācijas paziņotā gadījumā stingrāki atļaujas nosacījumi tika noteikti saskaņā gan ar RED 14. panta 4. punktu, gan 18. pantu. Visbiežāk stingrāki atļaujas nosacījumi ir tikuši noteikti stikla ražošanā ekspluatētajām iekārtām. Tomēr, iespējams, tas tikai atspoguļo to, ka šīs nozares LPTP secinājumi bija vieni no pirmajiem saskaņā ar RED apstiprinātajiem secinājumiem un kopš tā laika ir notikusi emisiju samazināšanas tehnisko paņēmienu tehnoloģiju attīstība.

15. panta 4. punktā paredzētās atkāpes

Atkāpes veidā, kā to paredz RED 15. panta 4. punkts, kompetentā iestāde var izņēmuma gadījumos pieņemt mazāk stingras ERV, nekā noteikts Komisijas īstenošanas lēmumos. Šāda atkāpe var tikt piemērota, ja LPTP-SEL atbilstošu emisiju līmeņu sasniegšana radītu nesamērīgi lielas izmaksas salīdzinājumā ar vidiskajiem ieguvumiem.

Kā liecina paziņotie dati, kopā ir tikušas piešķirtas 133 atkāpes no LPTP secinājumiem un tās piemērotas 98 iekārtām, kuras tiek ekspluatētas 15 dalībvalstīs (Beļģijā, Bulgārijā, Čehijā, Dānijā, Igaunijā, Somijā, Francijā, Vācijā, Ungārijā, Īrijā, Itālijā, Portugālē, Rumānijā, Spānijā un Zviedrijā); vislielāko skaitu atkāpju piešķīrusi Zviedrija, Čehija un Itālija. Visvairāk atkāpju ir ticis piešķirts iekārtām, uz kurām attiecas LPTP secinājumi stikla ražošanā, un tām seko iekārtas, uz kurām attiecas LPTP secinājumi celulozes, papīra un kartona ražošanā. Vairāk atkāpju ir ticis piešķirts attiecībā uz emisijām gaisā (atkāpes attiecas uz 59 LPTP-SEL no kopā 811 LPTP-SEL, kas noteikti LPTP secinājumos) nekā emisijām ūdenī (atkāpes attiecas uz 24 LPTP-SEL no kopā 252 LPTP-SEL, kas noteikti LPTP secinājumos).

Visilgāk spēkā bijusī atkāpe bija saistīta ar stikla ražošanas LPTP secinājumiem (līdz pat 202 mēnešiem vienā gadījumā, kuru paziņoja Čehija). 22 atkāpes ir piešķirtas uz nenoteiktu laiku. Ilgstošas vai nenoteikta ilguma atkāpes nav pretrunā relevantajam RED noteikumam,

kurš skaidri nenosaka laika ierobežojumu, tomēr tās tiek izskatītas pašreiz notiekošās RED pārskatīšanas ietvaros.

Pamatziņojumi

Saskaņā ar RED 22. panta 2. punktu, ja darbība ir saistīta ar bīstamu vielu izmantošanu, ražošanu vai novadīšanu un ņemot vērā noteiktus apstākļus, ir jāiesniedz pamatziņojums, lai noteiktu augsnes un gruntsūdeņu piesārņojumu iekārtas uzstādīšanas vietā[16].

Tikai sešas dalībvalstis (Kipra, Igaunija, Somija, Ungārija, Rumānija un Slovēnija) ziņoja, ka visi vajadzīgie pamatziņojumi ir tikuši iesniegti. Pārējās dalībvalstīs ir konstatēti gadījumi, kad pamatziņojumi bija nepieciešami saskaņā ar RED 22. panta 2. punktu, bet nav tikuši iesniegti. Tā ir problēma, it sevišķi iekārtām, kas tiek ekspluatētas Austrijā, Dānijā, Francijā, Vācijā, Itālijā, Nīderlandē, Polijā, Portugālē un Zviedrijā.

Vidēji 57 % no nepieciešamajiem pamatziņojumiem ir tikuši iesniegti laikus. Attiecībā uz iekārtām, kurām tiek piemēroti LPTP secinājumi par ādu miecēšanu, ir ziņots, ka iesniegti ir tikai 14 % pamatziņojumu (četri ziņojumi no 28 vajadzīgajiem). Tas liek domāt, ka šai konkrētajai rūpniecības nozarei varētu būt īstenošanas vai atbilstības problēma. Kopumā īstenošana un atbilstība šajā aspektā dalībvalstīs šķiet problemātiska visās nozarēs.

Veiktie izpildes panākšanas pasākumi

Saskaņā ar RED 8. panta 1. punktu dalībvalstīm jāveic vajadzīgie pasākumi, kas nodrošina, ka atļaujas nosacījumi tiek ievēroti.

Par izpildes panākšanas pasākumiem paziņoja sešas dalībvalstis (Horvātija, Kipra, Vācija, Itālija, Polija un Spānija). Vairums dalībvalstu ir paziņojušas, ka veikti no 1 līdz 11 izpildes panākšanas pasākumiem. Paziņoto izpildes panākšanas pasākumu veids pārsvarā ir tiesvedība.

Inspekcijas un apmeklējumi uz vietas

Saskaņā ar RED 23. pantu dalībvalstīm ir jāizveido RED darbības jomā ietilpstošo iekārtu vidisko inspekciju sistēma.

Apmeklējumu uz vietas biežumam jābalstās uz relevanto risku sistēmisku novērtējumu, un tiem jānotiek vismaz reizi gadā saistībā ar iekārtām, kas rada vislielāko apdraudējumu, un reizi trijos gados saistībā ar iekārtām, kas rada vismazāko apdraudējumu.

Vidēji ES līmenī dalībvalstis ir ziņojušas, ka katru pārskata gadu 49 % iekārtu ir tikušas apmeklētas uz vietas. Tomēr saskaņā ar paziņotajiem datiem Francijā, Grieķijā, Nīderlandē,

[16] Pamatziņojums jāiesniedz pirms iekārtas ekspluatācijas sākšanas vai pirms tam, kad pirmo reizi kopš 2013. gada 7. janvāra tiek atjaunināta iekārtas atļauja.

Portugālē un Spānijā uz vietas apmeklēts mazāk nekā 25 % iekārtu. Šī informācija neļauj secināt, vai visas iekārtas ir tikušas savlaicīgi inspicētas, un iemesli ir divi:

- pienākums ES reģistrā paziņot par apmeklējumu uz vietas biežumu tika noteikts tikai 2017.–2018. gada periodā, un informācija par pietiekami ilgu laikrindu nav vēl pieejama,
- ES reģistrā nav pieejama informācija par to, vai iekārta atbilstoši tās vidiskā riska līmenim ir jāapmeklē uz vietas biežāk nekā reizi trijos gados.

Lielas sadedzināšanas iekārtas

ES reģistrā 2018. gadā ir paziņots par 3162 lielām sadedzināšanas iekārtām (LSI). Vairumam iekārtu kopējā nominālā ievadītā siltumjauda ir 50–300 MW_{th}. Visvairāk LSI tiek ekspluatēts Vācijā (534 iekārtas 2018. gadā). Septiņas citas dalībvalstis paziņoja par vairāk nekā 100 LSI (Somija, Francija, Itālija, Nīderlande, Polija, Spānija un Zviedrija). 19 dalībvalstis ir paziņojušas par mazāk nekā 100 LSI.

LSI var tikt piešķirtas ierobežota laika atkāpes no RED V pielikumā norādīto ERV izpildes, atsaucoties uz 31.–35. pantu. Šādas atkāpes ir piešķirtas salīdzinoši mazai daļai LSI (1. tabula).

1. tabula. LSI piešķirto atkāpju skaits kopš 2018. gada[17]

LSI atkāpes veids	To LSI skaits, kam kopš 2018. gada piešķirtas atkāpes
31. pants. Piemēro minimālo sēra atdalīšanas pakāpes vērtību procentu, nevis SO_2 ERV	16
32. pants. Valstu pārejas plānos iekļauto iekārtu vispārējām maksimāli pieļaujamajām emisijām ir lineāri jāsamazinās laikā no 2016. gada līdz 2020. gada vidum	234
33. pants. Atkāpe, kas ņem vērā iekārtu ierobežoto lietošanas laiku un ir saistīta ar maksimums 17 500 darbības stundām ne ilgāk par 2023. gada 31. decembri	117
34. pants. Mazas izolētas sistēmas	22
35. pants. Centralizētās siltumapgādes iekārtas	217

Atkritumu sadedzināšanas iekārtas

2018. gadā ES reģistram tika paziņots par 750 RED darbības jomā ietilpstošām atkritumu sadedzināšanas un līdzsadedzināšanas iekārtām ar kopējo nominālo jaudu virs 2 tonnām stundā. Francija paziņoja lielāko skaitu šādu iekārtu — 179, Vācija — 149 un Zviedrija — 117. Kopumā ES vairākums šo iekārtu ir atkritumu sadedzināšanas iekārtas, nevis atkritumu līdzsadedzināšanas iekārtas. Tas ir izskaidrojams ar to, ka Francijā un Vācijā ir ļoti liels skaits atkritumu sadedzināšanas iekārtu, turpretim lielākajai daļai citu dalībvalstu ir galvenokārt atkritumu līdzsadedzināšanas iekārtas, bet to skaits ir salīdzinoši mazs. Lielākajai daļai iekārtu jauda ir 2–25 tonnas stundā.

Iekārtas, kurās izmanto organiskos šķīdinātājus

2018. gadā tika paziņots par 26 022 iekārtām, kurās izmanto organiskos šķīdinātājus un kuras ietilpst RED V nodaļas darbības jomā. No šīm iekārtām neliela daļa (3570, t. i., 14 % no kopskaita) izmanto RED 59. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzēto emisijas samazināšanas plānu un vēl mazākai daļai (77 iekārtas, t. i., 0,3 % no kopskaita) ir piešķirtas 59. pantā paredzētās atkāpes, kas atļauj iekārtām pārsniegt ERV.

Publiska piekļuve informācijai

Saskaņā ar RED 24. pantu atļaujām un emisiju monitoringa rezultātiem ir jābūt pieejamiem sabiedrībai. Arī apmeklējumu uz vietas ziņojumiem ir jābūt publiski pieejamiem (RED 23. panta 6. punkts).

[17] Avots: saskaņā ar Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/1135 sniegto dalībvalstu ziņojumu novērtējums un kopsavilkums, *RICARDO*, 2021.

Lai sabiedrība varētu piekļūt šiem dokumentiem (RED 24. pants), 20 dalībvalstīs ir pieejami centrālie atļauju repozitoriji valsts līmenī, bet 5 dalībvalstīs (Beļģijā, Vācijā, Nīderlandē, Polijā un Spānijā) tādi ir pieejami reģionālā līmenī, kaut arī ne visos reģionos. Turklāt dokumentācijas pieejamības ērtumu un tās lasāmību dažreiz negatīvi ietekmē dokumentācijas formāts, kā arī tas, ka par katru iekārtu pieejamas daudzas atļaujas un saistītie dokumenti.

Attiecībā uz apmeklējumiem uz vietas bieži ir pieejama vien ierobežota informācija. Centrālo atļauju repozitoriju izmantošana apmeklējumu uz vietas ziņojumu publicēšanai (Austrijā, Bulgārijā, Čehijā un Dānijā) atvieglo piekļuvi šiem ziņojumiem, un tas pats sakāms par vienotas ziņojuma veidnes izmantošanu (Austrijā, Čehijā, Rumānijā un dažos Spānijas reģionos).

Apmērs, kādā pieejami emisiju monitoringa dati par visām iekārtām, ir ierobežots. Dažos gadījumos ir izveidotas datubāzes, kas nodrošina piekļuvi datiem, bet vairumā gadījumu informācija ir pieejama gada pārskatos.

4 Rīcība ES līmenī

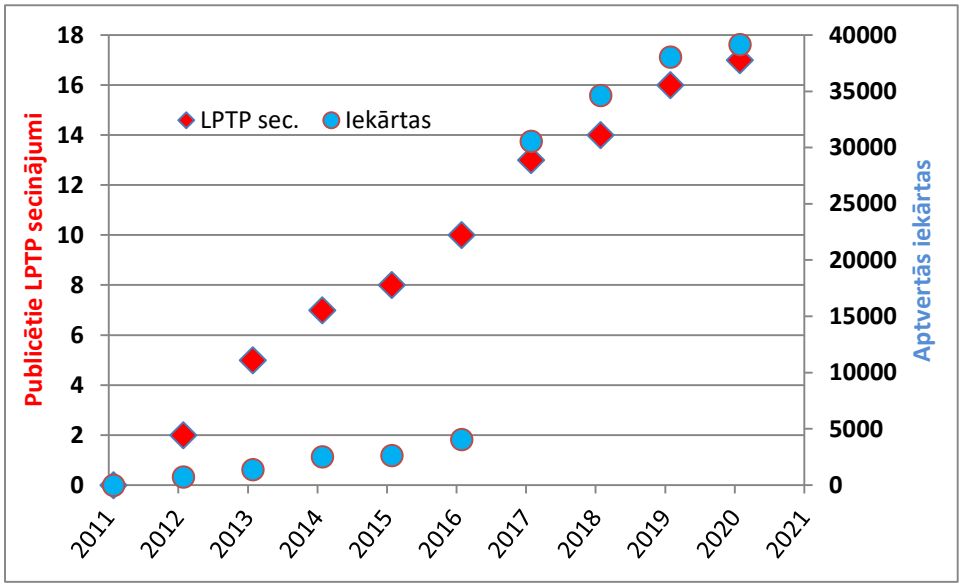
ES līmenī Komisija ir veikusi dažādas darbības, lai atbalstītu RED īstenošanu.

LPTP secinājumi

Visām iekārtām, kas ietilpst RED II nodaļas darbības jomā, ir jāpiemēro LPTP saskaņā ar RED 11. panta b) punktu. Šā ziņojuma gatavošanas laikā *ES Oficiālajā Vēstnesī* kā īstenošanas lēmumi tika publicēti 17 LPTP secinājumi dažādām rūpniecības nozarēm[18].

Turpmāk (2. attēls) ir sniegts pārskats par to LPTP secinājumu kumulatīvo skaitu, kas publicēti kopš RED piemērošanas sākuma, un to iekārtu aptuveno skaitu, uz kurām tie attiecas. Līdz šim publicētie LPTP secinājumi attiecas uz vairāk nekā 70 % RED darbības jomā ietilpstošo iekārtu.

[18] LPTP secinājumi lielajām sadedzināšanas stacijām (Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2017/1442) tika anulēti ar Eiropas Savienības Tiesas Vispārējās tiesas 2021. gada 27. janvāra spriedumu. Tomēr tie ir jāpiemēro, kamēr nav stājies spēkā jauns Komisijas īstenošanas lēmums, un tam jānotiek 12 mēnešu laikā no sprieduma dienas, t. i., ne vēlāk kā līdz 2022. gada 27. janvārim.

2. attēls. LPTP secinājumu pieņemšanas gaita un to aptvertās iekārtas

Atbilstības sekmēšana un atbalsts īstenošanai

Par RED faktisku īstenošanu galvenokārt atbild valstu kompetentās iestādes. To uzdevumi iekļauj atļauju izdošanu, atbilstošu ERV un citu nosacījumu novērtēšanu, atkāpju pieprasījumu izskatīšanu un vispārēju pārliecināšanos par to, ka iekārtas tiek ekspluatētas pareizi. Komisija atbalsta šīs iestādes, lai valstu līmenī nodrošinātu salīdzināmas, saskaņotas pieejas, kas atbilst ES tiesību aktiem.

2019. gadā Komisija izveidoja tiešsaistes platformu[19] dalībvalstīm un kompetento iestāžu pārstāvjiem, kurā var apspriesties, apmainīties ar zināšanām un pieredzi un piekļūt resursiem, kas saistīti ar RED īstenošanu. Pie tam Komisija organizē virkni darbsemināru un tīmekļsemināru, kas atvieglo informācijas apmaiņu starp dalībvalstu kompetentajām iestādēm par konkrētiem jautājumiem. Līdz šā ziņojuma sagatavošanas brīdim ir tikuši organizēti astoņi šādi pasākumi.

Visbeidzot, Komisija ir internetā ievietojusi kopsavilkumu par atbildēm, kas sniegtas uz jautājumiem par īstenošanu[20].

Starptautiskās darbības

Viens no Komisijas darba atzariem saistībā ar RED ir atbalsts tādām organizācijām citviet pasaulē, kuras izmanto LPTP vai interesējas par tiem, un dalīšanās ar informāciju un pieredzi ar šīm organizācijām. Komisija ir atbalstījusi Izraēlas, Kazahstānas, Krievijas un Dienvidkorejas centienus attīstīt uz ES LPTP un LPTP atsauces dokumentu pieejām balstītus

[19] https://ec.europa.eu/environment/industry/stationary/ied/implementation.htm.
[20] CIRCABC>environment>IED>Library>Questions answered by DG ENV.

rūpniecisko atļauju režīmus. Komisija ir arī atbalstījusi Enerģētikas kopienas[21] pasākumus RED vidisko mērķu īstenošanā attiecībā uz lielajām sadedzināšanas iekārtām.

Lai panāktu lielāku informētību, Komisija atbalsta ESAO projektu[22] šajā jomā un ir sākusi tulkot LPTP secinājumus ārpuskopienas valodās[23].

5 RED izvērtējuma galvenie konstatējumi

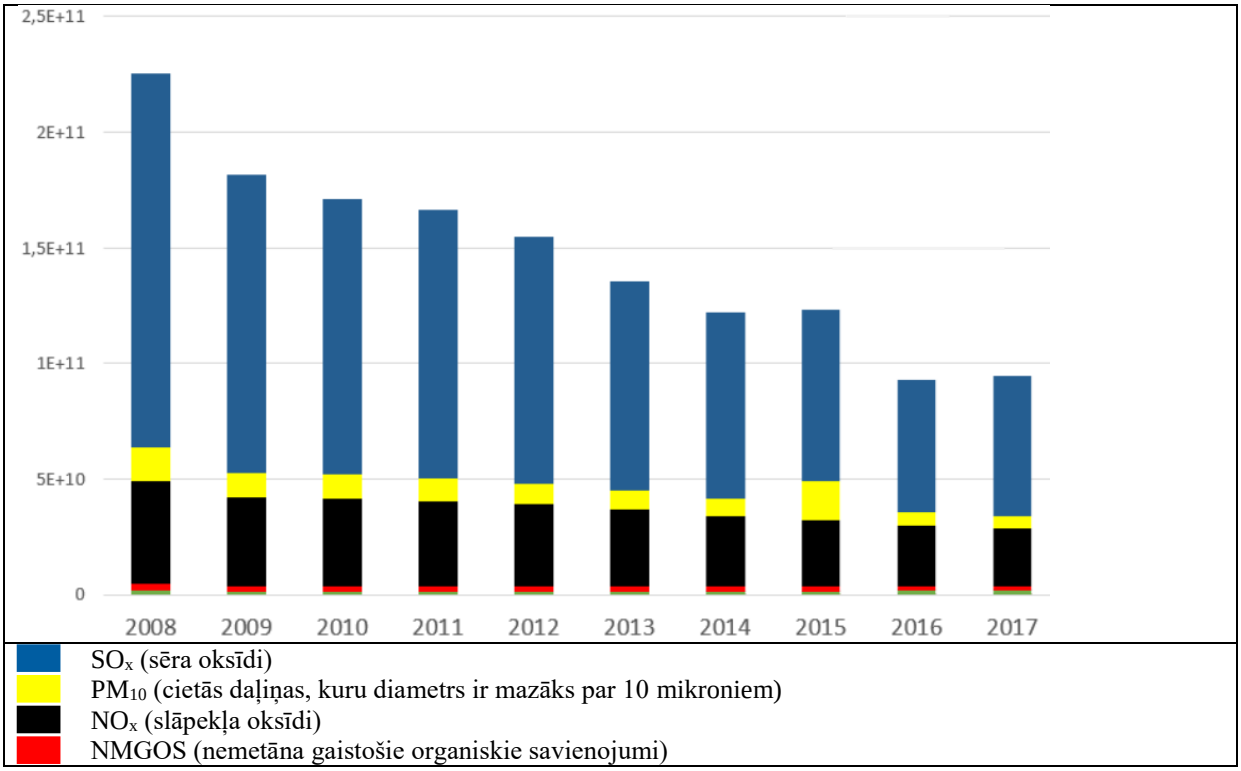
Izvērtējuma vajadzībām tika veikts ārējs pētījums, kurā pierādījumi tika savākti, veicot literatūras un dokumentālo avotu izpēti un mērķorientētas konsultācijas, kā arī rīkojot 12 nedēļu ilgu sabiedrisko apspriešanu un divus ieinteresēto personu darbsemināru. Dienestu darba dokuments, kas iepazīstina ar izvērtējuma rezultātiem, tika publicēts[24] 2020. gada septembrī. Tālāk aprakstīti galvenie izvērtējuma konstatējumi.

Rezultativitāte

Izveidojot uz LPTP balstītu atļauju izdošanu, RED ir rezultatīvi samazinājusi savas darbības jomas nozaru vidisko ietekmi un konkurences izkropļojumus ES. Kopdarbīgais, iekļaujošais, uz pierādījumiem balstītais LPTP atsauces dokumentu sagatavošanas un LPTP noteikšanas process ir izdevies labi; tas tiek atzīts par kopdarbīgas pārvaldības paraugu.

RED ir būtiski samazinājusi piesārņojošo vielu emisijas gaisā (un ar tām saistītā kaitējuma izmaksas, kā to parāda 3. attēls) un mazākā mērā — ūdenī. Datu ir maz, bet tie rosina domāt, ka samazinātas arī RED darbības jomā ietilpstošo iekārtu radītās emisijas augsnē. Par vairākiem citiem aspektiem, piemēram, devumu resursefektivitātē un aprites ekonomikā, kā arī mazāk toksiskā ražošanā, ir grūtāk izdarīt pārliecinošus secinājumus; tomēr ir pamats domāt, ka RED devums ir bijis pozitīvs, lai gan būtiski mazākā apmērā.

[21] https://www.energy-community.org/.
[22] http://www.oecd.org/chemicalsafety/risk-management/best-available-techniques.htm.
[23] LPTP secinājumi arābu, ķīniešu un krievu valodā ir pieejami vietnē https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/translation/index.html.
[24] https://europa.eu/!hR34Qx.

3. attēls. RED darbības jomā ietilpstošo iekārtu emisiju gaisā radītā kaitējuma ikgadējās izmaksas sadalījumā pēc piesārņojošās vielas (EUR)[25]

RED devums inovācijā ir ierobežots. Citi aspekti, tādi kā sabiedrības piekļuve informācijai un iespēja vērsties tiesā, šķiet, ir zināmā mērā uzlabojušies, tomēr darbs jāturpina.

Efektivitāte

RED ir lielā mērā efektīvs instruments, un tā ir vienkāršojusi ES *acquis*. LPTP secinājumu īstenošanas vispārējie ieguvumi ievērojami pārsniedz izdevumus. Nevienas RED normas radītie izdevumi nav uzskatāmi par nesamērīgiem, un nav arī konstatēti lieki administratīvie izdevumi. Ir novērota neviennozīmīga ietekme uz ES konkurētspēju, tomēr nav pierādījumu tam, ka tā būtu būtiska.

Relevantums

Visas dažādās ieinteresēto personu grupas uzskata, ka RED joprojām ir ES vajadzībām, problēmām un aktuālajiem jautājumiem relevanta. Direktīva spēj reaģēt uz jaunām un iespējamām vidiskām problēmām, lai gan, ņemot vērā LPTP atsauces dokumentu pārskatīšanas procesu raksturu un ilgumu, tam ir savi ierobežojumi.

Saskanība

[25] Avots: dienestu darba dokuments SWD(2020) 181 final.

RED ir augsta iekšējās saskanības pakāpe. Tomēr pastāv dažādu aspektu interpretācijas problēmas, par ko liecina daudzie pieprasījumi, kurus Komisija ir saņēmusi. Tie neliecina par būtiskām pretrunām vai neatbilstībām, tomēr vairākus aspektus varētu papildus precizēt. RED kopumā ar saskanīga ar citām ES rīcībpolitikām un vismaz zināmā mērā atbalsta to izpildi. Tomēr pastāv iespēja dot lielāku pienesumu dažās jomās, piemēram ūdens resursu politikā.

ES pievienotā vērtība

RED sniedz ievērojamu ES pievienoto vērtību, jo rada virkni svarīgu ieguvumu. ES rīcība ir nodrošinājusi konsekventāku pieeju vidiski rezultatīvu rūpniecisko emisiju standartu pieņemšanā un to monitoringā un izpildē ar salīdzinoši mazām atšķirībām dalībvalstu vidū. Dalībvalstis, rīkojoties atsevišķi, nebūtu varējušas nodrošināt LPTP atsauces dokumentu procesam līdzvērtīgu procesu ar tādu pašu ietekmi. Bez ES rīcības vides standarti būtu mazāk stingri, vismaz lielā daļā dalībvalstu. Rezultāts būtu lielāks vispārējais emisiju un ietekmes uz veselību un vidi līmenis. Turklāt būtu turpinājusies sākotnējā nekonsekvento vidisko prasību situācija, kas, iespējams, palielinātu ES iekšējā tirgus izkropļojumus, piemēram, radot priekšrocības tām iekārtām, saistībā ar kurām netiek prasīts ieguldīt vidiski rezultatīvos tehniskajos paņēmienos. RED LPTP sistēma ir zināmā mērā raisījusi rīcību trešās valstīs visā pasaulē, un tā ir iekļauta vairākos daudzpusējos vides nolīgumos. RED ir labi atspoguļoti subsidiaritātes un proporcionalitātes principi, un dalībvalstu un ES pienākumi un savstarpējā mijiedarbība funkcionē labi.

6 Secinājumi

Pēc pirmā īstenošanas ziņojuma, kas tika publicēts 2017. gadā, šis ziņojums sniedz otro Komisijas pārskatu par RED īstenošanas stāvokli. Balstoties uz dalībvalstu paziņotajiem datiem par 2013.–2018. gada periodu, Komisija izdara vairākus secinājumus, kas lielā mērā sakrīt ar RED 2020. gada izvērtējuma secinājumiem.

- Vairāku laikā ierobežotu RED noteikumu par atkāpju piešķiršanu lielām sadedzināšanas iekārtām termiņš ir beidzies (32. un 34. pants) vai tuvojas beigām (33. un 35. pants). Tā kā LSI ir ievērojams emisiju, sevišķi emisiju gaisā, avots, Komisija sistemātiski uzrauga situāciju pēc šādu atkāpju beigu datuma, lai pārbaudītu attiecīgo LSI atbilstību piemērojamajām ERV.

- Joprojām pastāv īstenošanas grūtības, kas, piemēram, ir saistītas ar pamatziņojumu iesniegšanu. Komisija vairāku gadu garumā ir sniegusi atbalstu dalībvalstu kompetentajām iestādēm: šādas grūtības izceļ vajadzību pēc atbalsta un saziņas turpināšanas.

- Lai gan atļauju dokumentācija ir publiski pieejama lielā skaitā dalībvalstu, joprojām ir, ko uzlabot, tai skaitā tehnisko problēmu (tiešsaistes pieejamība, dokumentu formāts/skaidrība un valoda), dokumentu atrašanas viegluma (īpaši tad, ja tie netiek pārvaldīti valsts līmenī), ziņojumu par apmeklējumiem uz vietas un monitoringa datu

pieejamības ziņā. Šis ir arī viens no jautājumiem, kas tiek pētīts pašreiz notiekošajā RED pārskatīšanā.

- ES reģistra jaunā ziņošanas sistēma noteikti ir vienkāršojusi ziņošanu un uzlabojusi tās pilnīgumu un saskaņotību. Tomēr atbilstoši veiktajam novērtējumam būs jārisina vairāki ar ziņošanu saistīti jautājumi, kas skar, piemēram, informāciju par atļaujām, atļauju atjaunināšanu, atkāpes.

Turpmākajos gados Komisija turpinās uzlabot ziņošanas kvalitāti un virzīt uz priekšu darbu dažādos darbības atzaros, kas ietver nepārtrauktu atbalstu RED īstenošanai un atbilstības novērtēšanu.

Komisija sīkāk analizēs konstatētos gadījumus, kad būtiski RED noteikumi nav tikuši īstenoti. Ja Komisija secinās, ka tas notiek sistēmisku RED pārkāpumu dēļ, Komisija veiks atbilstošus izpildes panākšanas pasākumus.

Visbeidzot, Komisija ir apņēmusies pārskatīt RED, lai tā kļūtu par svarīgu juridisko instrumentu, kurš pavada ES rūpniecības pārkārtošanu, kas ir vajadzīga, lai ES sasniegtu Eiropas zaļā kursa mērķus.